

НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Кафедра медичної біохімії
та молекулярної біології

МОЛЕКУЛЯРНА БІОЛОГІЯ

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

для практичних занять та самостійної роботи
здобувачів вищої освіти спеціальності
222 «МЕДИЦИНА», 228 «ПЕДІАТРІЯ»

-
- 10 тематичних занять
  - авторські завдання
  - тестові завдання
  - ситуаційні задачі
  - рекомендована література

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Кафедра медичної біохімії та молекулярної біології

МОЛЕКУЛЯРНА БІОЛОГІЯ

МОЛЕКУЛЯРНА БІОЛОГІЯ

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

для практичних занять та самостійної роботи
здобувачів вищої освіти спеціальності
222 «МЕДИЦИНА», 228 «ПЕДІАТРІЯ»

ПІБ _____

Група _____

Викладач _____

Київ, Книга-плюс, 2024

Колектив упорядників:

Яніцька Л.В. – завідувачка кафедри, доцент закладу вищої освіти, к.х.н, доцент;

Іщенко А.А. – старший викладач закладу вищої освіти, к.пед.н.;

Білявський С.М. – старший викладач закладу вищої освіти, к.б.н.;

Михайлова А.Г. – старший викладач закладу вищої освіти;

Постернак Н.О. – асистент, к.пед.н.

За редакцією завідувачки кафедри медичної біохімії та молекулярної біології,
к.б.н., доцента Яніцької Л.В.

Розглянуто та схвалено на навчально-методичному засіданні кафедри медичної біохімії та
молекулярної біології НМУ імені О.О. Богомольця, 01.12.2023 р., протокол № 11

Розглянуто та затверджено на засіданні ЦМК з природничих дисциплін
НМУ імені О.О. Богомольця, 04.12.2023 року, протокол №4

Підписано до друку 12.01.2024. Друк офсетний. Папір офсетн.
Ум. друк. арк. 20. Формат 60 x 84 1/8. Наклад 1000 прим.

Видавництво «Книга-плюс».

03057, Київ, пр. Берестейський, 34.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1820 від 18.03.2003 р.

тел./факс: (044) 492 04 28, (067) 403 55 05

www.book-plus.com.ua

ISBN 978-966-460-178-1

© Кафедра медичної біохімії та молекулярної
біології Національного медичного
університету імені О.О. Богомольця, 2024

© ТОВ «Книга-плюс», 2024

ЗМІСТ

Тема 1. Введення в молекулярну біологію, її значення в медицині. Будова та функції ядра. Ядерний хроматин та хромосоми еукаріотів, їх будова та значення в реалізації генетичної інформації.	7
Тема 2: Молекулярні механізми реплікації, репарації та рекомбінації.	24
Тема 3: Молекулярні механізми транскрипції в еукаріотів. Види, будова та універсальність РНК, їх біологічне значення.	34
Тема 4: Молекулярні механізми трансляції. Посттрансляційна модифікація пептидних ланцюгів, регуляція трансляції.	43
Тема 5: Класифікація генів, їх організація та біологічне значення. Експресія генів. Генетичні мутації. Регуляція експресії генів еукаріотів	53
Тема 6: Мітохондрії, особливості будови та функцій. Мітохондріальна ДНК, її будова та біологічне значення.	65
Тема 7. Транскрипція, трансляція, реплікація та репарація мітохондріального ДНК. Мітохондріальні хвороби. Мітохондріальна медицина.	75
Тема 8: Біомедичне значення та молекулярні механізми апоптозу і некрозу клітин.	84
Тема 9: Молекулярні механізми онкогенезу. Проліферація клітин, як характеристика розвитку пухлин. Протипухлинна дія лікарських засобів.	93
Тема 10: Методи генетичного аналізу. Генна стратегія в терапії та її досягнення.	104

Рекомендована література

Основна:

1. Біологічна хімія: підручник / Ю.І. Губський, І.В. Ніженковська, М.М. Корда [та ін.]; за ред. І.В. Ніженковської. Вінниця: Нова Книга, 2021. С. 84-94.
2. Біологічна і біоорганічна хімія: підручник: у 2 кн. / Ю.І. Губський, І.В. Ніженковська, М.М. Корда [та ін.]; за ред. Ю.І. Губського. Кн. 2: Біологічна хімія.– К.: ВСВ «Медицина», 2016. С. 15-22.

Додаткова:

1. Молекулярна біологія клітини. Переклад з англійської: підручник / Альбертс Б., Джонсон А., Левіс Д. та ін. – Львів: Видавничий дім «Наутілус», 2018. – 1536 с. [с. 235-375.]
2. Сучасні проблеми молекулярної біології: підручник для студ. ВНМЗ України III-IV рівнів акредитації / С.І. Дубінін, В.О. Пілюгін, А.В. Ваценко [та ін.]; Полтава, 2016. 395 с.
3. Столяр О.Б. Молекулярна біологія. Підручник / О.Б. Столяр. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 226 с.
4. Боечко Ф.Ф. Основи молекулярної біології (курс лекцій) / Ф.Ф. Боечко, Л.О. Боечко, І.В. Шмиголь. Черкаси.: Вид. відділ ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2013. 255 с.
5. Biological Chemistry: textbook / Yu. I. Gubskiy; Bogomolets National Medical University. 3rd ed. Vinnytsia: Nova Knyha, 2020. 488 p. [p.]
6. Kaplan medikal USMLE Step 1 Lecture Notes 2020: biochemistry and Medical Genetics/ed. S.Turco. New York: Kaplan Medical, 2020. 403 p. [p.]

Кафедра медичної біохімії та молекулярної біології

Адреса: пр. Берестейський 34, фізико-хімічний корпус, 6 поверх.

Телефони:

(044) 454-49-20

(044) 454-49-19

e-mail: biochemistry@nmu.ua

Видавництво «КНИГА-ПЛЮС»

www.book-plus.com.ua